

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาหลักการและเหตุผล

ประเทศไทยในสมัยก่อนนั้นถูกเรียกได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม จากการสำรวจประชากรที่ทำเกษตรมีจำนวน 6.4 ล้านครัวเรือน ซึ่งประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป นิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร 2559) เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยว ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด เป็นต้น ในอดีตการเกษตรสามารถเพาะปลูกพืชผลได้ปีละ 1 ครั้งต่อปีเท่านั้น ทำให้เกษตรกร ต้องหาอาชีพเสริมนอกจากการทำเกษตรเพียงอย่างเดียว แต่ปัจจุบันการทำอาชีพเกษตรสามารถทำได้ปีละหลายครั้ง เนื่องจากสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตรมาใช้ในการเพาะปลูก เช่น รถไถนา รถเกี่ยวข้าว เป็นต้น ทำให้ราคาต้นทุนการผลิตสินค้าทางการเกษตรมีราคาสูงขึ้นไปตามความสะดวกสบายในการเพาะปลูกพืชผล และยังมีการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตของพืชผลให้มี สี สัน ขนาด นำรับประทาน นอกจากนี้เกษตรกรยังคำนึงถึงการส่งเสริมบุตรหลานให้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย เพื่อให้ประกอบอาชีพอื่นนอกจากการทำเกษตรกรรมซึ่งมีความลำบาก และยากจน ดังที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น

เกษตรกรส่วนใหญ่ยากจนและไม่สามารถพึ่งตนเองได้ เพราะเกษตรกรไทยรับแนวคิดแบบทุนนิยมที่เน้นการผลิตเพื่อขายโดยมุ่งทำการเกษตรแบบการปลูกพืช เชิงเดี่ยว ซึ่งมีความเสี่ยงค่อนข้างสูง เพราะ ไม่มีเงินทุน ไม่มีการแปรรูปสินค้าด้วยตนเอง ไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าด้วยตนเองได้เนื่องจากขึ้นอยู่กับกลไกการตลาด เช่น การผลิตข้าว ประเทศไทยผลิตข้าวได้ปีละ 23.3 ล้านตัน ส่งออกไปขายทั่วโลกประมาณปีละ 6 ล้านตัน โดยราคาข้าวขึ้นอยู่กับจำนวนข้าวที่ผลิตได้ทั่วโลกในแต่ละปีเมื่อการผลิตข้าวของทั้งโลกผลิตได้มากกว่าราคาข้าวก็ถูกลง ผนวกกับการที่ประเทศไทยต้องประสบกับสภาวะเศรษฐกิจตั้งแต่พ.ศ. 2540 จึงทำให้หันมาสนใจ เศรษฐกิจแบบพอเพียงซึ่งเป็นแนวคิดหลักของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งใน การพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อผลกระทบใดๆ ที่อาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายนอกและภายใน

เศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง ไม่ต้องการพึ่งพาต่างประเทศ ลดการนำเข้า แนวทางหนึ่งที่ได้ก็คือการปรับเปลี่ยนระบบเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่จากนั้นต้องลดต้นทุนการผลิต

เพราะในการทำการเกษตรนั้นประสบปัญหาต้นทุนในการผลิตสูง อีกทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคก็เสี่ยงต่ออันตรายจากสารพิษที่ใช้ในการเกษตร เช่น ในปัจจุบันการปลูกพืชผักมีค่าใช้จ่ายต่างๆ มาก มีโอกาสขาดทุนตั้งแต่ยังไม่เริ่มทำ ไม่ว่าจะเปนคราองใด เตรียมดินแปลงปลูก ค่าเมล็ดพันธุ์ค่าปุ๋ย ค่ายาฉีด ค่าจ้างถอนกล้า ค่าจ้างเก็บเกี่ยว ค่าขนส่ง ค่าระบบตลาด ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ นอกจากนี้ การทำเกษตรแบบเคมียังส่งผลต่อสภาพแวดล้อม ทำให้ทรัพยากรดินและจุลินทรีย์ดินเสื่อมโทรมเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีและ สารเคมียาฆ่าแมลง มีสารพิษตกค้างไปถึงผู้บริโภค

การพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยที่ผ่านมาได้นำนโยบายเรื่องการผลิตในเชิงปริมาณเป็นหลัก ผู้ผลิตสินค้าได้มากย่อมได้รับผลตอบแทนมากจึงเร่งระดมการศึกษา วิจัยค้นคว้าส่งเสริมเผยแพร่อยู่ในกรอบแนวคิดเชิงปริมาณตลอดมา แต่ในระยะหลังการผลิต ตามแนวคิดดังกล่าวได้ประสบปัญหาตามมามากมายจนทำให้ผู้ผลิตสินค้าเกษตรหรือเกษตรกร ประสบกับการขาดทุน เนื่องจากใช้ต้นทุนการผลิตสูง สินค้าที่ผลิตได้มากเกินความต้องการ 3 ราคาจึงผูกพันกับปริมาณ สร้างความเดือดร้อนแก่เกษตรกร ชุมชน และสังคมเป็นปัญหาที่รัฐ และภาควิชาการต้องหาทางแก้ไขตลอดมา นอกจากนั้นการผลิตสินค้าเชิงปริมาณ ยังต้อง ป้องกันสิ่งบั่นทอนผลผลิต เช่น โรค แมลง ศัตรูทำให้กระบวนการผลิตตั้งแต่แรกเริ่ม จนกระทั่งปรุงเป็นอาหารรับประทาน หลีกไม่พ้นการใช้สารเคมีมาแปรรูปจ่ายการผลิต และผู้ที่ได้รับผล ปลายทางก็คือ ผู้บริโภค หลังจากการผลิตเสร็จสิ้นลงทำให้ได้ทั้งสารเคมีสะสมตกค้างในระดับ เริ่มเป็นพิษ ในไรนา ปศุสัตว์ส่งผลกระทบต่อดินระบบนิเวศ ดิน น้ำ สิ่งมีชีวิต มากขึ้นทุกทีจึง เป็นที่ สงสัยกันว่าการเกษตรดังกล่าวถือเป็นการเกษตรยั่งยืนได้หรือไม่ ทรัพยากรที่มีอยู่ใน เวลานี้ใช้เพื่อการผลิตสินค้าเกษตรได้อีกนานเท่าใดและผู้ที่บริโภคสินค้าเกษตรเป็นประจำจะมี สุขภาพอนามัยเป็นอย่างไรในอนาคต รัฐจะต้องใช้งบประมาณและเวลาแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนอีกมากน้อยเพียงใด ซึ่งปัญหาดังกล่าวเริ่มก่อตัวให้คนไทยได้เห็นชัดเจน

พื้นที่เทศบาลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชาชนโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 3,000 ไร่ เช่น ทำไร่ ทำนาทำสวน ประมงเพาะเลี้ยง และบางส่วน ค้าขายรับจ้างทั่วไป รับราชการ ฯลฯ รายได้ของประชากร โดยเฉลี่ย 90,000.00 บาท/คน (องค์การบริหารส่วนตำบล ,2556) โดยภาพรวมแล้วประชากรมีฐานะปานกลาง และยังมีประชาชนวัยทำงานจำนวนมากเดินทางไปทำงานยังท้องถิ่นอื่นซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีที่ดิน ทำกินหรือมีอยู่ น้อยจึงไม่เพียงพอต่อการยังชีพ สำหรับประชาชนที่ทำอาชีพเกษตรกรนั้น ต้องการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยการใช้สารเคมี ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูง ทำให้จะต้องกู้เงินเพื่อนำมาลงทุนทำการเกษตรก่อน โดยอาจกู้จากแหล่งเงินกู้จากภาครัฐ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือจากภาคเอกชน เช่น แหล่งเงินกู้ธนาคาร ร้านค้าขายสารเคมีทางการเกษตร เป็นต้น โดยผลผลิตที่ได้รับเกิดความไม่แน่นอน อาจได้ราคาสูงหรือต่ำกว่าต้นทุน ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็น กลไกทางการตลาด พ่อค้าคนกลาง ฤดูกาล แมลงศัตรูพืช โรคในพืช เป็นต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงภาระหนี้สินที่เกษตรกรมีอยู่ ในพื้นที่เทศบาลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่อาจกลายเป็นหนี้สินเรื้อรัง เกิดเป็นปัญหาภายใน

ครัวเรือนที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน จนถึงระดับประเทศ และอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคม อื่นๆตามมาได้ เช่น ปัญหาทางด้านการศึกษาของบุตรหลานเกษตรกร และอาชญากรรม เป็นต้น

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการมีหนี้สินของเกษตรกร ในพื้นที่เทศบาลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาด้านหนี้สินของเกษตรกร
2. เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาด้านหนี้สินของเกษตรกร ในพื้นที่เทศบาลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการวิชาการของผู้วิจัย

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

กลุ่มประชากร คือ เกษตรกรในพื้นที่เทศบาลท้ายดง ต.ท้ายดง อ.วังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 8,573 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรในพื้นที่เทศบาลท้ายดง ที่ถูกเลือกโดยใช้สถิติการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 410 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะหนี้สิน หมายถึง แหล่งของหนี้สิน จำนวนหนี้ การใช้ไปของหนี้สินและจำนวนใช้ไปของหนี้สิน
 - 1.1 แหล่งหนี้สินและจำนวนหนี้ หมายถึง จำนวนเงินที่เป็นหนี้สินจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบ และเงินกู้นอกระบบ
 - 1.1.1 แหล่งเงินกู้ในระบบ หมายถึง แหล่งเงินทุนที่เป็นนิติบุคคลได้รับการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย
 - 1.1.2 แหล่งเงินกู้นอกระบบ หมายถึง แหล่งเงินทุนที่เป็นบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้รับการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ให้ทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงิน
2. รายได้ หมายถึง รายรับที่เป็นตัวเงินที่ได้รับทั้งหมดภายในเดือน
3. รายจ่าย หมายถึง รายจ่ายที่เป็นตัวเงินทั้งหมดภายในเดือน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเทอม เป็นต้น
4. เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัญหาการมีหนี้สินของเกษตรกร ในพื้นที่เทศบาลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
2. มีแนวทางการแก้ปัญหาด้านหนี้สินของเกษตรกร ในพื้นที่องค์เทศบาลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
3. ทราบถึงความพึงพอใจต่อการให้บริการวิชาการของผู้วิจัย